

En eldstorm är egentligen nåt väldigt hemskt! Det kan vara en skogsbrand eller en tätbebyggd stad eller en brädgård som brinner så häftigt att luften omkring sugas in mot branden med stormstyrka och ökar häftigheten i branden ytterligare. Förutsättningarna för en eldstorm är en stor mängd torrt och eldfångt material som dessutom är arrangerat med lagom mycket luft inemellan och omkring.

Jag använder en miniatyr av en eldstorm när jag tänder elden i köksspisens. Fördelarna är att jag slipper vänta på att värmen kommer och dessutom får jag en optimal förbränning hela tiden vilket gör

att elden blir lite mer miljövänlig.

Jag ger här några exempel som fungerar. Man kan förstås variera metoden inom vida gränser och komma på andra sätt som passar just för de egna förhållandena. Jag gillar inte tändvätska och den behövs inte heller men kan förstås med fördel användas. Även om man använder tändvätska behövs den luftiga stapeln av stickor för att få den snabba och häftiga eldstarten.

Tunt fnas av björknäver är nog det bästa tändmaterialet. Självt får jag massor när jag gör ved av björksly och drar en gång längsefter stammen med motorsågen för att de ska torka bra.

Jag lägger veden så att det bildas en kanal i mitten och i den har jag denna gången lagt en tuss hyvelspån som är nästan lika bra som näverfnas. Papper är inte lika bra eftersom det oftast bildar flagor som hindrar luftflödet.

Kanalen kan gärna vara både djupare och smalare. Det här sättet att tända elden ovanpå veden är fördelaktigt vid nästan all eldning, det blir renare förbränning och snabb värme.

Jag gör en bro över kanalen av några stickor och på bron lägger jag en nypa tunna stickor, ungefär stora som tändstickor eller lite större.

Omkring de små stickorna bygger jag upp en stapel av stickor som är nästan omkring en centimeter grova.

Jag tänder och det tunna materialet flamar upp på sekunden.

1 minut.

Stapeln av stickor är redan övertänd.

2 minuter.

3 minuter.

De halvförbrända stickorna rasar ner i kanalen.
Stora flammor värmer spisplattan ovanför.

Kanalen är fylld med brinnande glöd och kol. Elden letar sig ner mellan vedträna och antänder dem efterhand. Kanalen är viktig för att omsluta glöden efter stickorna så att eldens intensitet håller i sig. Med klen ved i flera lager sprider sig elden i mellanrummen och antänder snart all ved.

4 minuter.

Elden är helt etablerad och sprider sig neråt. Väsentligt vid all eldning är fri lufttillförsel kring alla ytor om man vill ha en verkligt het förbränning. Alltför mycket tomrum ger dock dålig fyr. Det gäller att elda och elda och observera för att få en känsla av hur det fungerar!

Lagom krokiga vedträn brinner bäst! Helt raka vedträn eller sågat virke som ligger tätt ihop stänger luftflödet så att spridningen av elden blir långsam. Ytan spelar också roll, kluven ved är mer lätteldad än sågat virke och väldigt mycket bättre än hyvlat virke. Trädslaget har också betydelse, till stickorna i trekanten har jag granvirke och till de minsta stickorna tätvuxen tall som innehåller något tjära och sprakar lite när de brinner. Töre (ren tjärved) ska man undvika i vedspisen för den sotar ner och tätar till rökgångarna efterhand.

Här har jag bara två stora vedtrån i botten. Jag bygger en stapel av stickor kring en tuss hyvelspån.

Så lägger jag en brinnande tändsticka ovanpå och så på med spislattan direkt.

Efter omkring en minut är det full fyr. Nu måste jag tänka på att lägga in mera ved när det har tagit sig. Med mer och klenare ved och kanske en kanal att tända i sköter sig elden bättre själv och sprider sig i veden och jag behöver inte bekymra mig alls om elden på en stund.

Även i skogen är det bäst att tända uppe på toppen av veden för att få snabb värme och slippa rök.

På vägen ner till bäcken har jag samlat torra kvistar av gran, inte mer än jag kan hålla i ena handen. Jag har också samlat lite näver, den tunnaste jag hittade längs stigen. Helst vill jag ha lite av det tunna näverfnaset som fladdrar i vinden på en del björkstammar.

Jag bryter kvistarna i kanske 25 cm långa bitar som är max omkring en centimeter tjocka och lägger pinnarna i lager som korsar varandra för att bygga upp en stapel. Överst får det finaste riset bilda en kanal som jag fyller med näver.

Jag lägger en brinnande tändsticka överst på nävern och det flamar upp på sekunden.

Efter en minut är elden väl etablerad och äter sig ner i vedstapeln, fortfarande helt utan rök.

Med så lite och så klen ved varar elden inte längre än 8-10 minuter men man hinner gott att koka en kopp kaffe på den tiden. Om man vill fortsätta att elda utan rök måste man underhålla elden genom att ofta mata in torra tunna pinnar, helst en och en för att inte störa elden så att det börjar ryka. Det bästa är förstås att från början göra en så stor vedstapel att den räcker längre och även att använda grövre ved i stapeln.

Att det inte ryker beror på att elden utvecklas ostörd på toppen av stapeln och sprider sig genom att strålningsvärmens från den heta lågan antänder den närmaste veden runtom, även neråt. När man lägger mera ved på elden kyls lågorna ner och det ryker tills lågorna har blivit heta igen.

Den här elden gjorde jag förstås under de bästa tänkbara förhållanden, torrt väder och god tillgång på torrt ris och tunn näver!

Ett tillägg från Nicklas Odh:

Att tända en eld "uppifrån" är ett sätt som fungerar även om veden är fuktig. Glödhögen som bildas torkar upp veden under, som tar eld och torkar ännu mer osv.